

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2014, nr. 21

Lehes:

**Olla või näida
Sulle saab küllalt minu armust
Kiriku kaastöölise koolitus
Püsivat paarisuhet
Paarisuhte koolituse tagasiside
Reis Herrnhuti
Ülevaade Saksamaa reisist
Külalised Sääksmäe kogudusest**

**Külas Keuruu kogudusel
Paul Saar 95
Hugo Lepnurm 100
Hageri kiriku orelisuvi 2014
Kirikupäev ja vaimulik laulupäev
Tartus 2015
Koguduse esimese poolaasta
kroonika 2014
EELK autasud
Teated**

Reisiseltskond Herrnhuti vennastekoguduse palvemaja ees. Foto Jüri Vallsalu

Olla või näida?

Jüri Vallsalu

Tean, et ma ei ole sellise teemapüstitusega sugugi originaalne. Nii on ikka küsitud, küll klassikud oma kuulsust kogunud teoste kaudu, küll tavalised inimesed, kes oma küsimisega ei ole millelegi pretendeerinud, on nii väljendanud vaid oma nõutust. Küsin minagi, koguduse vaimulikuna, sest näen, et elame lihtsalt nii vastuolulises ajas ja ruumis.

Väidetavalt on kaasaeg loonud uue ja harituma inimese, kes ei juhindu niivõrd uskumistest, vaid enam teadmistest ja oskustest. Küllap osalt nii ongi. Meie esivanemad ei osanud ju tööpoolest arvutit kasutada ega isegi sellest unistada. Tuli teha ränkrasket tööd. Arvuti kasutamine võimaldab paljusid tegemisi teha märksa kiiremalt ja täpsemalt kui eales varem. Elu on muutunud lihtsamaks. Kui aga arvuti olemasolu paneb paljusid unustama oma ilusa emakeele ja võtab reaalselt ära võimalused sõpradega kasvõi palliplatsil kokku saada, siis selle mõju inimesele on vägagi küsitav. "Olen arvutis", "olen facebookis" on liiga sage vastus, kui oleme soovinud inimest isiklikult kohata. Julgen arvata, et kaasaegne tehnoloogia on küll elu lihtsamaks muutnud, aga inimeseks olemist ei ole see kuidagi edasi aidanud. Iseenda eest ei põgene kuhugi.

Väidetavalt ei ole kaasaja inimene nii usklik kui vanasti. Julgen kahelda. New Age (Uus Ajastu) liikumine püüab küll pretendeerida vanade usundite, meil eriti kristluse kohale, kuid ei muuda uskumise kui sellise seisukohalt midagi. Selgest veest on saanud sogane vesi. Nii nagu ei ole eriti mõttekas segada soolast toitu magustoiduga, nii ei ole mõttekas ka erinevaid maailma religioone ja uskumisi kokku miksides kujutleda, et midagi head on sündinud. Just sellele uuele ajastule on omane rõhutada uskumise sügavalt privaatset ja salajas hoitavat iseloomu - igäühel oma usk, igäühel oma jumal. Ka Jumala nime väikese tähega kirjutamise nõue kuulub samasse arusaama. Ei ole Jumalat vaid on jumalad. Tulemust näeme endi ümber. Nii palju šarlatane, illusioniste ja soolapuhujaid pole veel mõni aeg tagasi olnud kui tänapäeval.

Kuhu jääb siis meie nn. teaduslik ja teadlik maailmavaade. Nende "usu asjadega" kipub aga nii olema, et need pannakse ühte patta ja siis öeldakse, et see ongi usu sisu, sellised ongi usklikud. Nii see ju ometi ei ole. On olemine ja on näivus. Kristlus ja kirik ei ole kunagi olnud, ega ole ka tänapäeval, iga inimese isiklik asi. Usk Jumalasse ei ole meie jumalatõestus ega fantaasia, vaid see on oma olemuselt alati ja ainult sotsiaalne - meie suhe kaasinimesega, meie suhe Jumalaga. Jumalat ei ole meie välja mõelnud. Me saame Tema suhtes olla kas jaatavad või eitavad, aga me ei saa Jumalat luua. Jumala ees me oleme alasti. Kaasaeg püüab individualismi rõhutamisega usus luua "kodustatud jumalaid", kes kuuletusid inimese ülemvõimule ja tujudele. Soov on näida religioossetena, säilitada vorm, aga ilma sügava sisuta.

On tõesti nii, et sellega ei oska midagi peale hakata.

Mäletan 90ndate aastate algust. Olin siis Tallinna Jaani koguduse õpetaja. Pidasime õp. Toomas Pauliga leeritunde. Tahtsime seda teha nii, et leeritundidel oleks ka sisu, mitte ainult osavõtmise kohustus. Aeg-ajalt tuli meie juurde noori inimesi, kes ei teadnud, kas nad on ristitud või mitte. Nad olivat küll käinud Elusõna koguduse (New Age suundumus kirikus) suurel ristimisel Tartus, Emajões. Seal aeti massiliselt inimesi jõkke, et saada tunnet millegi erakordse ja suure toimumisest, aga iga inimeseni ei jõutudki. Just nagu oleks ristitud, aga kahtlused on suured. Olla või näida?

Paraku kõik meie ümber muutub järjest formaalsemaks. Küllap oleme tundnud, et aeg kaob käest. Raha kaob käest. Teadmised ja oskused kaovad. Formaalsust kohtame nii kirjanduses, kunstis, muusikas. Aeg-ajalt üks või teine kaunite kunstide esindaja võtab sõna ja ütleb, et ei tunne enam rõõmu sellest, mis on toimunud ja toimub. Miks siis? Kas see ei ole meie tahtmine?

Ajast on kadunud ajatuse mõõde, ajalikkusest saanud projektimajandus.

Hing igatseb aga muud. Hing igatseb kõrguse ja sügavuse järele, pikkuse ja laiuse järele, ajatuse järele, viimselt Jumala järele.

Vanadel usklikel inimestel oli ütlemine: "Lai tee viib hukatusse, kitsas tee viib taevariiki". Paraku nii see ongi. Elame üle oma jõu. Oleme valinud laiema tee, kui välja suudame kanda, ja kõik kaob käest.

"Mis kasu on inimesel, kui ta võidaks terve maailma, oma hinge teeks aga kahju? Või mis oleks inimesel ära anda oma hinge lunahinnaks?" (Mt 16:26)

Oluline on leida endas tasakaal ja olemise rõõm, et olla see, kes oled.

Mind on ikka kõnetanud Hageri kiriku altarile kirjutatud Jeesuse sõnad: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile. Mina ei anna teile nõnda, nagu maailm annab. Teie süda ärgu ehmuuga ega mingi araks!“ (Jh 14:27)

Keuruu vana kirik (1758)

Sulle saab küllalt minu armust

Arne Mänd

2.Kr 12,9: *Jumal ütleb: Sulle saab küllalt minu armust, sest vägi saab nõtruses täie võimuse.*

Jumal suhtleb inimestega mitmel viisil. Vahel nii, et välgud sähvivad ja kõuemürin lööb kõrva lukku. Vahel aga nii vaikselt, et me elumürinas seda ei kuule ega pane tähelegi.

Jumal ütleb nägemuses need sõnad – sulle saab küllalt minu armust – Paulusele, keda vaevas mingi haigus. Paulus nimetab seda tõbe või haigust liha sisse löödud vaiaks, saatana ingliski, kes on tulnud teda rusikaga lööma. Paulus tunneb, et see tõbi ehk vai on teda vaevatuks ja nõdraks teinud. Nii nagu meilegi, ei meeldi selline olukord ka Paulusele. Ta ütleb, et on kolm korda Issandat palunud, et see haigus ja vaev temast lahkuku. Ometi teab Paulus, miks see vai tema ihusse on löödud, ta ütleb samas 7. salmis: sellepärast, et ma ei läheks kõrgiks, ülbeks ega upsakaks. See on suur saavutus, kui inimene mõistab, miks tema elu alati lust ja lillepidu ei ole. On ju alati suur oht, kui me oma elus midagi suuremat saavutanud oleme, et muutume selle üle uhkeks, hakkame vaid endasse ja oma võimekusse uskuma. Me ei näe oma mugavuse ja naudingu kõrval enam ligimest, kellel ei ole nii hästi läinud, ega ka Jumalat. Hakkame vaid ennast ja oma tublidust imetlema. Niisuguse imetluse kõrval kaob Jumal, kui meie õnne ja kordaminekute kinkija, täiesti olematusse. Hakkame kummardama andi, mitte andjat.

Jumala öeldud lause on kuidagi tagurpidine – vägi saab nõtruses täie võimuse. Kahjuks on nii, et meie maailma ei valitse mitte nõtrus, vaid vastupidi – vägevus. Kes on vägevam, see valitseb nõrgemate üle. Rahvas on valitsejate võimu all, töötajad tööandjate võimuses. Paljud riigid, sealhulgas ka meie riik, nimetavad end vabariigiks, kus valitsejad on valitud rahva poolt. Ka selliselt valitud valitsejate puhul jäävad rahva huvid sageli tahaplaanile. Sellepärast küsitaksegi vahel sarkastiliselt – kelle käes on võim, kui see on rahva käes? Kuid jumalariik ei ole rajatud kellegi üle valitsemisele, vaid armastusele. Järelikult on tegemist kahe maailmaga – siinpoolne, mis on rajatud võimule ja sealpoolne, mis on rajatud armastusele. Teadlasedki räägivad kahest maailmast – siinpoolsest „päris“ maailmast ja teisest „anti“ maailmast, kus aine ja materia omadused on vastupidised selle maailma omadele. Üks rahvatarkus ütleb: loodus ei salli tühja kohta. Või teisiti: ei saa täita seda kohta, mis juba on täis. Me ei saa kallata täis veepudelisse enam õli. Sarnane lugu on ka selle maailma võimuga ja Jumala armuga. Kui inimese süda on täis maailma võimu, egoismi, eneseimetlust ja mida kõike veel, siis on seda raske Jumala armuga täita. Või vastupidi – kui Jumala arm on inimese südame täitnud, siis on maailma saastal sinna raske tungida. Sellepärast käib inimese südames pidev võitlus selle peale, kes keda, kas arm või võim?

Matteuse evangeeliumi algusest saame lugeda, kuidas viis Jeesuse kõrbe kuradi kiusata. Kui Jeesus oli nelikümmend päeva ja ööd näljas ning janus olnud, arvas kurat, et nüüd on Jeesus piisavalt nõrgestatud, et teda mitmete kiusatustega

lõksu meelitada. Küll soovitas kiusaja tal kivid leibadeks muuta, lasta Jeesusel end pühakoja harjalt alla kukutada, et inglid ta kinni püüaksid ja ta haiget ei saaks. Aga Jeesus ei teinud saatana oodatud trikke, ta ei näidanud oma vägevust sel kujul, nagu saatana temalt seda ootas. Me teame, millised olid Jeesuse vastused – inimene ei ela mitte ainult leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumalalt, ära kiusa Issandat, oma Jumalat! Aga saatana oli visa – viimases hädas viis ta Jeesuse kõrgele mäele, kust paistsid kõik maailma kuningriigid ja nende hiilgus. Kõik selle lubas saatana Jeesusele anda, kui see vaid teda kummardaks. Nüüd tuli Jeesusel otsustavalt käituda – tagane minust, saatana, sest kirjutatud on: sina pead Issandat, oma Jumalat ja ükspäinis teda teenima! Nüüd oli Jeesus saatana hella kohta tabanud. Meile kirjutatakse: siis jättis kurat Jeesuse rahule. Siit tuleb ka meile hea õppetund. Esiteks: maailma inimest saatana eriti ei ründa, sest tal on saak juba käes. Ja pealegi, kui ta oma saaki ise ründaks, hakkaks see otsima väljapääsu, põgenemise võimalust oma ründaja käest. Aga see võimalus oleks vaid Jumala juures. Teiseks: kui kurat sind ründab ja kui sa esimese rünnaku oled edukalt tagasi tõrjunud, siis ära kaota valvsust, sest kurat on ka sinu juures visa. Sul tuleb valmis olla üha uute ja uute rünnakute tagasitõrjumiseks. Ka siin on meile abiks veel üks rahvatarkus – parim kaitse on rünnak. Antud juhul siis vasturünnak – tagane minust, saatana! Ka mina pean Issandat, oma Jumalat kummardama ja ükspäinis teda teenima!

Kõige eredamalt saab väe ja nõtruse vaheline seos selgeks aga Jeesuse kannatamise, surma ja ülestõusmise loos. Jumal ei saanud inimkonda päästa patu ja saatana meelevalla alt teisiti, kui pidi iseennast alandama väeti lapseni siia maailma, kuhu ta tuli omade juurde, aga omad ei tundnud teda ära ega võtnud teda vastu. Omade juures ei olnud kuningate kuningale muud kohta, kui loomasõim Petlemma laudas. Kolmekümne kolme aasta jooksul ei leidunud maailma valitsejale maa peal kodu. Ja lõpuks mõistsid omad, need, kes teda vastu ei võtnud, kohut tema üle ja mõistsid ta kõige häbiväärsemasse surma, mida inimesed üldse välja olid suutnud mõelda. Ja ainult sellepärast, et ta oli tulnud omasid hukatusest päästma. Aga siin Kolgata ristil, lõppes see, mis inimestele oli paistnud Jumala ja tema Poja nõtrusena. Pärast oma tapatöö lõpuleviimist läksid nad arvatavasti pidutsema ja võitu tähistama. Seejuures ei osanud nad aimatagi, mis ristilöödud konkurendist edasi võib saada.

Kuid!? Seal, kus inimeste teod lõpevad, Jumala tegu alles algab. Jumal ütleb: minu teed on kõrgemad kui teie teed! Selle väite kõige veenvamaks väljenduseks sai ülestõusmise hommik, kus vägi sai täie võimuse nõtruses.

Seda, Jumala Poja, eeskujul pidas silmas ka Paulus, kui ta ütleb: nii ma siis tahan meelsamini kiidelda oma nõtrusest, et Kristuse vägi asuks elama minusse; Sellepärast olen meeleldi

oma nõrustes, vägivald all, hädades, tagakiusamistes ja kitsikustes Kristuse pärast, sest kui olen nõder, siis olen vägev Kristuses.

Mida siis selles juhtmõttes kokkuvõtlikult õpetlikku on? Me peame ennast enesest, oma uhkusest, eneseimetlemisest, egoismist jms tühjaks tegema. Nii teeme enestes ruumi Jumala väele, mis on võrreldamatult suurem kui meie oma vägi. Kui see nii on, siis saame Johannese kombel seada

endale elueesmärgi: mina pean kahanema, aga tema peab kasvama. Siis saab meilegi küllalt Jumala armust ja tema vägi saab ka meis täie võimuse.

Seda Jumala armu ja Tema väge soovin nii sulle, kallid kaasteeline, kui ka enesele kõikideks elupäevadeks, mida Tema arm meile kellelegi kingib!

Kaastöölised koolitusel. Foto Katrin-Helena Melder

Kiriku kaastöölise koolitus Hageris

Sigrid Pöld

Käesoleva aasta kevadel on Hageri koguduses toimunud juba mitmed koolitused. Märtsis oli kolmel laupäeval võimalus osaleda kiriku kaastöölise koolitusel, mida korraldab Eestimaa kirikutes EELK Misjonikeskus. Hageris käis koolitamas Katrin-Helena Melder, kes on ise Järva-Jaani koguduse õpetaja.

Hageris toimunud koolitusel osalesid ka meie tütarkoguduse Saku inimesed.

Esimesel õppepäeval sõnastasime enda jaoks lahti mõiste – kes on usaldusisik? Kas usaldusisik koguduses on vaid see, kes on valitud nõukokku ja juhatusse või oleme me kõik, kes kuulume kogudusse, usaldusisikud? Teine mõtlemapanev teema, mille õpetaja sõnastas, oli, et miks ma tahan teha koguduse juures tööd või olla vabatahtlikuna abiks? Kui esimesele küsimusele hakati kohe erinevaid vastuseid pakkuma ning nimekiri usaldusisiku omadustest ja talle pandud lootustest sai pikk, siis teise puhul imestas nii mõnigi

osaleja, et mis küsimus see selline on? Ehk siis nende jaoks on koguduses aktiivne olemine elu loomulik osa ja selle üle pole isegi mitte juureldud, et miks seda tehakse või kas inimene ise ka sellest kasu saab jne.

Teisel õppepäeval arutlesime erinevate töölõikude üle, mida koguduses tehakse – muusikatöö, laste- ja noortetöö, diakoonia, majandus, jumalateenistuslik elu jne. Kuna Hageri koguduses on moodustatud toimkonnad, kes nende teemadega aktiivselt tegelevad, siis püüdsime nüüd rühmatööna juba tehtut analüüsida ning samas ka uusi ettepanekuid teha. Rühmas toimunud mõttevahetusest valmisid ettepanekute lehed, mis nüüd tapeedina kogudusemaja seinu katavad. Nii on kõigil võimalus tutvuda teemadega, mis olid arutlusel ning neid siis omakorda edasi mõelda.

Kolmandal kohtumisel selgitas Katrin-Helena meie kiriku ülesehitust. Kes on meie kiriku pea, kes on tema otsesed

alluvad, kellest moodustub kirikukogu ja sealt edasi praostkonnad ning kogudused oma struktuuridega. Nii mõnigi ütles, et pilt sai palju selgemaks. Lisaks tutvusime erinevate rahastamisvõimalustega, mis on loodud nii Eesti riigi kui Euroopa Liidu poolt ja kust oleks võimalik kogudusel ka abi taotleda.

Ühelt ja teiselt kuulsin kokkuvõtvalt, et olid väga huvitavad koolituspäevad. Osalejatele meeldis, et tegime palju rühmatöid ning pidime lahendama praktilisi ülesandeid. Koos oldud päevad lähendasid inimesi, andsid võimaluse mõtteid

vahetada ning arutleda oma koguduse üle. Nii koolituse läbiviija kui osalejad tõdesid, et meie Hageri kogudus on üks igati tubli ja hästi toimiv kogudus. Meil on palju rõõmsaid, aktiivseid inimesi ning oleme avatud kõigile, kes soovivad veelgi kaasa aidata. Tahame, et iga koguduseliige, kes soovib oma abikäe ulatada, saaks mõne talle sobiva ülesande. Kasvõi pühapäeval kirikus lauluraamatuid jagada, piiblitekste lugeda jne. Võime üksteist märgata ja rõõmsalt terekäe ulatada. Et keegi ei tunneks end tõrjutuna või mittevajalikuna.

Püsivat paarisuhet – kas ka Sina tahaksid seda?

Louise Flensburg Lend ja Elari Lend

Mõnikord on nii, et see, mis tundub kõige lihtsam, on hoopis kõige keerulisem. Üks selline asi on paarisuhe. Sellel teemal käis 26. aprillil Hageri kogudusemajas koolitust läbi viimas Pia Ruotsala, kes töötab EELK peretöö koordinaatorina.

Paarisuhtest rääkimine võib olla keeruline ja hajus, aga sellel koolitusel olid asjad tehtud puust ja punaseks. Just nimelt puust klotsikestest laoti meie silme ette väike maja, mis koosnes üheksast erivärvi klotsist ja igal klotsil oli oma tähtis koht maja püsima jäämisel. Oli vundament, seinaplokid, seinu koos hoidev müürilatt ja lõpuks kindel katus. Pikemalt peatuti seekord neljal maja koostisosal, milleks olid: pühendumine, emotsioonid, konfliktid ning intiimsus ja seksuaalsus. Aga kes tuli koolitusele vastuseid saama, pidi ümber mõtlema. Ruotsala küsis hoopis meie käest palju ja pani meid põhjalikumalt mõtlema.

Mida me võisime siis seekord õppida? Ühelt poolt ei olnud väga palju uut informatsiooni – ja see oli väga hea! Aga teisalt on ju nii, et olles paarisuhtes mõtled ikka, et ega see nüüd nii raske ka ei saa olla ja mõne aja pärast küsid endalt, et mida ma valesti teen, kuidas see võib nii raske olla? Hea oli taas kuulata neid asju, mis on tegelikult loogilised, aga mida tasub aeg-ajalt meelde tuletada.

Mõned kardavad, et paarisuhte koolitusel peab jagama teistele midagi väga isiklikku. Sellel koolitusel see vähemalt nii ei olnud. Ei mingit rääkimist isiklikest asjadest teiste ees. Need, kes olid tulnud partneriga, said rääkida paaris, kes tulid üksinda, said rääkida võõra inimesega.

Paljud inimesed unistavad püsivast paarisuhtest. Tegelikult on paarisuhe tihtipeale raske töö ja just sellepärast on hea käia koolitusel, kust saab häid mõtteid, kuidas oma suhet toimivana hoida. Nagu Pia Ruotsala ütles, on väljapakutud ehitusklotside teemad ainult üks variant – igaüks võib vastu vaielda ja ise mõelda, kuidas tema paarisuhte maja välja peaks nägema. Kindel on aga see, et mida korralikumalt ehitada, seda tugevam saab hoone.

Kahju oli sellest, et aeg läks rutates ja kõigisse alateemadesse ei jõudnud piisavalt süveneda. Küll aga oli väga tore see, et sai oma abikaasaga paar tundi rahulikult kõrvuti istuda, kuulata ja teemasid arutada. Lisaks sai materjalidega kodus pikemalt tutvuda ja soovi korral partneriga arutelu jätkata.

Soovitame soojalt sügisel toimuvat teist ja kolmandat osa koolitusest kõigile, kes juba on paarisuhtes ja tahaks seda hoida või kes mõtleavad paarisuhte loomise peale.

Paarisuhte koolituse kohta tulnud tagasisidet:

1. Kas jäid koolitusega rahule ?

- Jah, kindlasti. Koolitus oli hästi struktureeritud. Kuna väidetavalt Eesti inimesed, eriti mehed, armastavad konkreetset, siis ehituskivide motiiv andis uue lähenemise ühele laiaulatuslikule teemale. See võimaldab ka endal igapäevaselt jälgida, mis on tegutsemise ja ütleamise puhul ajend ning milline on vorm. Seega - igati hea koolitus.

- Jah, jäin üldiselt koolitusega rahule. Mul on hea meel, et see meie koguduses toimus ja toimub ka edaspidi. See on oluline teema.

2. Mis meeldis kõige rohkem/ kõige vähem?

- Meeldis koolitaja viis vahetult ja lihtsalt seletada lahti keerulisi asju, nagu abielu või intiimsus. Lisaks oli hämmastavalt hästi põimitud kristlikud ja ilmalikud aspektid. See muudab koolituse atraktiivseks ka osalejatele, kellele kirik ei ole igapäevaelu osa.

- Meeldis, et oli visuaalselt teemadele lähenetud - klotsidest maja. Ja meeldis ka, et juhendaja ei surunud oma arvamust peale, vaid tõi selle esile kui ühe lähenemisvõimaluse antud teemale.

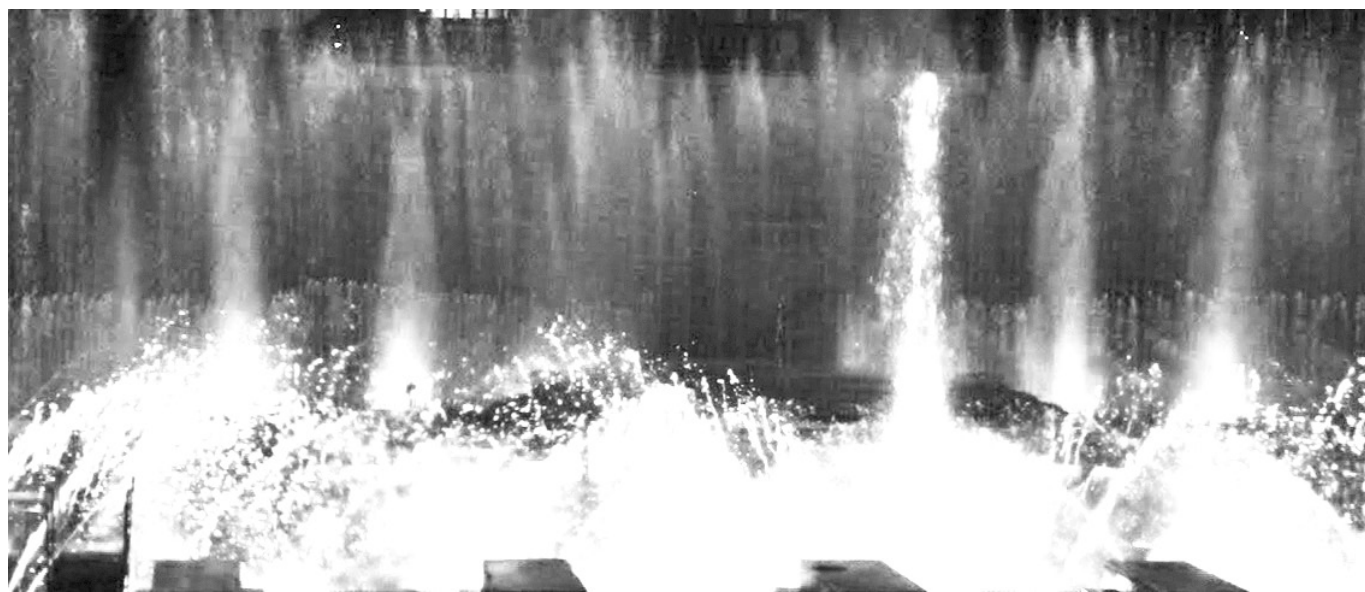
3. Kas Sa said enda jaoks teada midagi sellist, mida Sa kindlasti ka oma paarisuhtes teadlikult rakendaksid?

- Teadmised nendest ehituskividest olid juba enne olemas, sest seda on elu õpetanud. Ent tuttavate asjade ülerääkimine võimaldab tähelepanu pöörata nüanssidele, mis igapäevaselt võivad jääda märkamata. Selline ühine õhtupoolik paaridele toob enam teadlikkust kogu suhtesse. Koolitusele viidates saab tõstatada üha uuesti teemasid, mis jäid ehk sel pärastlõunal pikemalt omavahel arutamata.

4. Kas Sa osaleksid ka jätkukoolitusel ja/või soovitaksid seda ka oma tuttavatele?

- Jätkukoolituse idee on väga hea, osaleksin ka sellel, eriti kui käsitletakse ka laste teemat, st laste mõju paarile. Ja kindlasti soovitaksin koolitust ka teistele.

- Kindlasti tuleksin ka jätkukoolitusele. Tuttavatele soovitaksin ka.

Praha purskkaevud. Foto Jüri Vallsalu

Reis Herrnhuti

Regina Sullakatko

Reis Herrnhuti oli imeline, nii teadmiste saamise osas kui ka emotsionaalselt. Kõik oli väga hästi korraldatud ja ettevalmistatud. Suur aitäh suure töö tegijatele Silja Lepik'ule ja Sigrid Põld'ile! Fantastilise ja põhjaliku ülevaate meie reisist on teinud Toivo Hollo, kelle artikkel „Jürikuu viis palverändurid vennastekoguduse lätetele“ ilmus Eesti Kirikus ja mahukam versioon blogis: <http://voromaaveere.blogspot.com/2014/05/palverannak-prahasse-ja-herrnhuti.html>

Ma ei proovigi sellega konkureerima hakata ja huvi korral saab igaüks neid mõtteid ise lugeda.

Olen suur emotsioonide koguja ja sellepärast proovin oma kirjutisega edasi anda just seda emotsiooni ja vaimsust, mis mind reisi jooksul saatsid.

Kõige esimene asi, mis mulle reisiga seoses meenub, on bussis veedetud aeg. Kokkuvõttes olime me mitu päeva bussis koos.

Kõik reisijad ei olnud omavahel tuttavad. Paljud nägid üksteist

esimest korda elus. Reisi lõpuks aga oli tekkinud olukord, kus olime nagu üheks pereks kasvanud ja lahkumine oli väga kurb. Meie kokkusulamine toimus hämmastava kiirusega ja seda usumatut ühtekuuluvuse tunnet, mis tekkis, ei ole võimalik sõnadesse panna. Ma olen täiesti kindel, et see puudutas igaühte sellel reisel ja kohalolnud saavad kohe aru, millest ma siinkohal räägin. See aeg bussis oli usumatult tore - täis rõõmu, toeksõlemisi, äratundmisi.

Minuga koos tulid reisile ka minu ema ja isa. Ema oli väga mures enne reisile minekut, kuna talle olid kõik inimesed võõrad ja ta ei olnud varem välismaale reisinud. Ta ise ütles: „Oh, ma olin nii närvis selle reisi pärast. Mul hakkas pea nii valutama ja ma ei saanud magada ka. Aga niipea kui ma bussi istusin, kadusid kõik mu hirmud. Nii tore seltskond, korrakski ei tekkinud tunnet, et olen võõras. Lihtsalt võrratu.“ Reisi lõpus pidi ta aga tõdema: „Nii kahju, et see reis läbi sai. Selle seltskonnaga ja nende reisisuhtedega läheks kindlasti veel

reisima. Nii, et kui järgmine reis plaani tuleb, võite meiega arvestada.“

„Linnamaraton“ – just sellise nime sai meie Praha päev, kus nooremadki oma varbad villi kõndisid, näitas meile väga hästi, kuidas me üksteise eest hoolt kandes ja üksteisele toetudes võime kasvõi mägesid liigutada.

Praha elamuseks jäi Tšaikovski loomingule üles ehitatud meeliülendav laulvate purskkaevude etendus. Purskkaevude, valguse ja muusika show oli väga liigutav - seda on raske kirjeldada, seda peab ise nägema ja kuulma. Mu isa, kes on väga suur sümfoonia austaja, ütles pärast etendust, et reisiraha on ennast juba ära tasunud. Minagi tahaksin sellest veel kord osa saada. Aga vähem oluline ei olnud minu jaoks ka teekond sinna ja tagasi. Aega oli arvestatud küll varuga, et õigeks ajaks kontserdile jõuda, kuid kahjuks juhtus nii, et buss sõitis kuskilt valesti ja pidime väikese ringi tegema. Kui me siis kohale jõudsim, tuli veel päris palju jalgsi kõndida. Kiiremad pika sammuga ees tempot tegemas ja teised riburada järel. Kõik olid üksteisele toeks ja utsitasid takka, et keegi maha ei jääks. Et ikka kõik, kes plaanisid kontserdile tulla, sinna kindlasti jõuaksid. Viimased tulijad jõudsid istuma küll juba esimeste muusikahelide saatel, endil südamed veel suurest tormamisest sees hüppamas. Imeline kontsert tasus aga selle vaeva ära ja pani hoogsale päevale nauditava punkti. Pärast etendust saime rahulikult bussi peale tagasi jalutada. Selgus, et tagasitee oli oluliselt lühem. Kontserdile rutates olime kihutanud lihtsalt õigest teeotsast mööda ning teinud paraja ringi.

Aga siin on just see puudutuse koht, elu peegeldus. Meile näidatakse justkui väikeste asjade läbi suuri. See on nagu tähendamissõna. Me inimestena planeerime ja arvame, et meil on aega küll. Aga piisab vaid ühest-kahest möödalaskmisest ja meie plaanid on sassis. Me läheme mööda tuttavat teed, meil on kaart ning ometi võime minna valesti ja eksida. Meie tee võib kujuneda plaanitud pikemaks ja raskemaks. Meie teele tulevad inimesed, kes vajavad tuge ja abi ja meil on valida, kas jõuda õigeks ajaks kohale või aidata, jääda hiljaks, aga jõuda kohale koos. Meie valikud, meie õppetunnid, meie jumalateenistus. Jumal annab meile tee, õppetunni ja viimaks ka palga.

Kell on 7.00 ja me oleme kõik eilsest „linnarallist“, kes vähem, kes rohkem, üle saanud ning hakkame sõitma meie reisi suure sihtpunkti poole – Herrnhuti, et jõuda 9.30 algavale vennastekoguduse koosolekule. Seda ei nimetata jumalateenistuseks, kuna vennastekoguduses lähtutakse juhtmõttest - kogu elu on jumalateenistus. Ah, kuidas see mõte mulle meeldib!

Kõige sügavama mulje jättis mulle Herrnhuti surnuaed. Üks mõte, mida see surnuaed kannab, on: me kõik oleme öed-vennad. Nimelt ei ole seal perekonnaplatse. See ongi nagu suur perekonna surnuaed, kus öed maetakse peaväravast paremale ja vennad vasakule.

Teine mõte, mida see surnuaed kannab, on: me kõik

oleme Jumala palge ees võrdsed. Kõik inimesed maetakse valgetes kirstudes, valgesse riietatult ja kõik saavad ühesuguse suurusega hauaplaadi. Igale kivile on graveeritud inimese sünni- ja surmakuupäev, sünnikoht ning lõik Piiblist, mille ta ise, või siis laste puhul nende vanemad, on välja valinud.

Eriline rahu langes minu peale, kui me jalutasime sellel surnuaial, mis on nii lihtne ja samas nii eriline. Praegugi, elu virrvarris, lähen sinna mõttes jalutama, et veelkord ja veelkord seda tunnet läbi elada.

Mõtlen sageli meie reisile, reisikaaslastele ja reisil kohatud inimestele.

See reis õpetas mulle palju. Lisaks sellele, et nägin palju kohti, mida ma polnud varem näinud, kuulnud asju, mida ma varem ei teadnud, tunnetasin ka Jumala kohalolekut ja kõnetamist.

Kui igapäevaelus on sageli raske endale pidevalt teadvustada, et kogu elu on jumalateenistus, siis reisil olles tundsin väga selgelt, et see oli jumalateenistus. See oli nagu jutlus, mille Kõige Vägevam ise pidas. Tänapäevaks on Herrnhuti reisirühmad saanud mulle nagu tugisammas, tänu millele mõtlen ma sagedamini sellele, et kogu mu elu on jumalateenistus. Ma ei ole oma otsustes vaba, vaid ma pean olema oma otsustes vastutustundlik. Sest kõik mida ma teen, teen Temale. Ma olen Jumala teenistuses. Olukorrad, mis mu ette sattuvad on minu läbikatsumised, inimesed, keda ma teel kohtan on inglid, kes on saadetud mind õpetama, otsused, mida ma langetan on minu valikud, minu tegemised või tegematajätmised – selle järgi saan oma palga.

Suure tänutundega seisan Jumala palge ees, et sain Herrnhuti reisil osaleda ja sellise kogemuse osaliseks.

Suur aitäh korraldajatele, aitäh reisikaaslastele ja aitäh vastuvõtjatele!

Julgustan kõiki kristlasi ühistest ettevõtmisest osa saama, see annab jõudu..

Herrnhuti vennastekoguduse kalmistu. Foto Jüri Vallsalu

Ülevaade Saksamaa reisist

Hageri koguduse bussireis Saksamaale, Herrnhuti toimus 3.-12. aprillini 2014. a.

Sõit kulges läbi Läti, Leedu ja Poola.

Rännaku esimeseks peatuspaigaks oli Praha, kus tutvusime St. Vitus'e Katedraali, Karli silla, Vanalinna väljaku ja Astronoomilise kellaga, Toomkiriku ja teiste erinevate paikadega. Õhtul saime osa laulvate purskkaevude etendusest, mis toimub igal täistunnil erineva muusikaga. Meie grupi valitud etendus oli Tšaikovski muusikaga.

Järgmiseks peatuspaigaks oli reisi sihtkoht Herrnhut, kus viibisime viis päeva.

Pühapäeval osalesime vennastekoguduse koosolekul Gute Stube's. Pärast koosolekut räägiti Herrnhuti tekkimisest. Pietismi vaimus oma vanaema Henriette Catharina von Gersdorffi juures kasvatatud Nikolaus Ludvig von Zinzendorf (1700- 1760), kes pidas luterlikku kirikut liiga tundekülmaks ja jäigaks, asutas 1720ndatel aastatel ühingu, mille liikmed pidid ühise palvetamise, heategevuse ja kirjanduse uurimise abil oma usu elavdama. Aastal 1722 andis ta rändpuusepp Christian Davidi palvele vastu tulles oma Berthelsdorfi mõisas tagakiusatud protestantidele maatüki kristliku kogukonna asula rajamiseks.

Vennastekoguduse alguseks loetakse 13. augustil 1727 toimunud esimest herrnhutlaste armulauda.

Käisime ka vennastekoguduse omanäolises surnuaias, kus puuduvad perekonnaplatsid. Õed maetakse surnu-aial peaväravast paremat kätt ja vennad vasakut kätt.

Esmaspäeval sõitsime Dresdenisse, mis oli 17. sajandil üheks Euroopa kultuuri, majanduse ja poliitika keskuseks. 1685. aastal põles Vana-Dresden täielikult maha. 1732. aastaks valmis „uus kuninglik linn“, mis linnaosana kannab tänaseni nime Neustadt. Teise maailmasõja lõpu eel langes Dresden pommirünnakute ohvriks ja enamus linnast hävitati. Südalinn ehitati 1960ndatel üles sotsialistlikus stiilis. 30. oktoobril 2005. aastal pühitseti taastatud Jumalaema kirik. Kümme aastat kestnud ehitustöid rahastati suures osas annetustest.

Teisipäeval oli meil retk Zittau mägedesse. Meie gruppi juhtis vennastekogudusele kuuluvate metsade ülem Matthias Clemens. Zittau omapärased mäed on tekkinud vulkaani tegevusel. Mägedest laskusime Oybini kuurortlinna, kus külastasime kohalikku Mäekirikut mis on ehitatud mäe küljele ja seal kasutatakse lühtrites tavalisi küünlaid.

Kolmapäeval tegime väljasõidu Wittenbergi, mida nimetatakse Luther-Stadtiks ehk siis Lutheri linnaks. 31. oktoobril 1517 naelutas Martin Luther Wittenbergil lossikiriku uksele 95 teesi, millest sai alguse reformatsiooniliikumine. Külastasime Martin Lutheri muuseumi. Reformatsiooni 500. aastapäevaks remonditakse praegu nii linnakirikut, kus Martin Luther pidas oma esimese jutluse, kui ka lossikirikut, kus on Martin Lutheri haud.

Herrnhut. Vennastekoguduse peamajas nägime suurt valget lauda, mille peal loositakse igapäevased Vana Testamendi loosungisalmid, kuhu teoloogid valivad juurde sobiva Uue Testamendi salmi ja palve või mõne muu hingekosutusliku mõtte. Tavaliselt loositakse 8. mail üleülejäärgmise aasta loosungisalmid. Sel aastal loositi 2017. aasta loosungisalmid. 1731. a. ilmus esimene saksakeelne loosungiraamat, 1888. a. eesti keeles pealkirjaga „Iggapäwased süddame kinnitused“. Viimasel päeval Herrnhutis külastasime arhiivi. Meile näidati dokumenti, kus olid peal Eestimaal ehitatud palvemajad ja nende asutamisaastad. Seal sai vastuse ka pikka aega segadust tekitanud küsimus Hageri vennastekoguduse vanuse kohta - Hageri palvemaja valmis 1818. aastal.

Viimane koht, mida külastasime, oli jõulutähtede tehas Herrnhuter Sterne. Esimesed tähed tehti umbes 160. aastat tagasi. 1925. aastal patenteeriti täht ja praegu töötab tehases 90 töölis ning aastas valmistatakse 400 tuhat tähte.

Ülevaate koostas Toivo Hollo artikli ja blogi põhjal Aivi Sepp

Külalised Sääksmäe kogudusest

Sigrid Pöld

16.-18. maini külastas Hageri kogudust Sääksmäe sõpruskoguduse grupp eesotsas õpetaja Markku Antolaga.

Reedel 16. mail külastasid sõbrad Hageri palvemaja ja kirikut. Põhjus küllatulekuks oli väga oluline – sel aastal täitub 10 aastat sõprussuhete sõlmimisest. Mõlema koguduse liikmed mainisid, et aeg on möödunud märkamatu ning tundub,

nagu see oleks olnud alles äsja.

Sääksmäe koguduse õpetaja Markku Antola võlus meid tervituseks oma kauni baritonihääle lauluga. Seejärel grillisime koos meie inimestega kogudusemaja hoovis. Kuna ilm läks jahedaks, suundusime tuppa kohvilauda. Taustaks vaatasime slaide Hageri koguduse elust ja tegevusest.

Vestlesime koguduseelust siin- ja sealpool lahte, vastastikku esitasime küsimusi ja saime vastuseid. Mitmedki asjad, mis nime poolest on sarnased nii Eestis kui Soomes, toimivad koguduse juures siiski teisiti. Näiteks diakooniatöö ja misjonitöö. Enamus tööloike, mida meil Eestis teevad kirikute juures inimesed vabatahtlikult, on Soomes palgalised töökohad. Soomlaste jaoks oli suureks üllatuseks, et Eestis on inimesed hakanud igatsema kristlikke koole, mida on viimastel aastatel päris mitmeid asutatud. Nende imestus oli suur, kui nad kuulsid, et ka nendesse koolidesse on konkurss ja kõik ei pruugigi sinna kohta saada. Samas on Soome koolides õppeainena usuõpetus, kuigi ka seal maal puhuvad „uued tuuled“ ja kiputakse kooliprogrammis kärpima seda traditsioonilist, mis on samas ometi väga vajalik ja oluline. Meedias käib näiteks diskussioon selle üle, kas peaks lakkama laulmast kevadel kooli lõppedes koraali „Suvivirsi“, mille leiab ka meie lauluraamatust (nr 394: Näe, öitseag on ligi). Väidetavalt on selle laulu laulmine koolis

diskrimineerimine – mis siis, et seda on lauldud nii Soomes kui Rootsis juba aastakümneid! Kui vaadata tuntud lastefilmi „Bullerby lapsed“, siis see laul on just see, mida sealgi kevadel koolis lauldakse.

Laupäeva veetsid külalised Tallinnas.

Pühapäeval osalesid Hageri jumalateenistusel. Jutlustas Sääksmäe koguduse õpetaja Markku Antola. Külakostiks töid nad tervitusena kaasa Jaakko Löytty laulu “Kahden maan kansalainen” („Kahe maa kodanik“). Jumalateenistuse muusikalises osas teenis kaasa ka Hageri koguduse kammerkoor Lambertus, kes valmistub Pekka Simojoki värskest eesti keelde tõlgitud ülistuslaulude plaadi salvestamiseks. Sellest repertuaarist tuli esitamisele viis uut laulu. Jumalateenistuse õnnistussõnad laulis Markku Antola, see kõlas nagu minimissa.

Peale ühist lõunasööki siirdusid sõbrad koduteele, kodumaale Soome.

Külas Keuruu kogudusel

Jüri Vallsalu

Maikuu viimastel päevadel käisime Hageri koguduse väikese esindajate grupiga, Agu Kaljuste, Sigrid Pöld, Silja Lepik ja mina, külas Keuruu kogudusel Soomes. Keuruu kogudusega on meie kogudusel sõprusuhted olnud juba 25 aastat. Aeg oli käia tervitamas ja pilku tulevikku heitmas. Meil oli au osa võtta nende koguduse juhatuse koosolekust ja Taevaminemispühal toimus Keuruu kirikus ühine jumalateenistus.

Kasutan kohe ka head võimalust üle anda tervitused Keuruu koguduse sõprade, eesotsas kirikuõpetaja Ossi Poikone-ni poolt. Loodetavasti juba käesoleva aasta sügisel on meie kord vastu võtta Keuruu ja Pihlajavesi külalisi.

Keuruu kogudusest

Keuruu kogudus on oma pindalalt laial territooriumil järve-

de ja metsade vahel. Soomes jagunevad omavalitsused linnadeks ja valdadeks. Keuruu on linn. Kirikhärra heitis nalja, et Keuruu on selline linn, kus võib kohata ka karusid. Koguduse ja linna territooriumid kattuvad.

Kuna kogudus on nii suur, siis elu paremaks korraldamiseks on loodud omad tööpiirkonnad - Pihlajavesi abikogudus ja Haapamäe koguduse piirkond. Nii abikogudusel kui koguduse piirkonnal on oma 5-6-liikmeline juhatus.

Pühapäeviti peetakse jumalateenistus kahes või kolmes erinevas kirikus.

Kogudusel on kokku viis kirikut: Keuruu vana kirik (1758), Keuruu kirik (1892), Haapamäe kirik (1953), Pihlajavesi metsakirik (erämaakirkko, 1780) ja Pihlajavesi uus kirik (1870). Keuruu vana kirik ja Pihlajavesi metsakirik on vanad ja haruldased. Neis on küll soojal perioodil hea viibida, ajaloo ja erilise tundemaailma pärast, aga need ei ole nii aktiivses kasutuses kui uued kirikud.

Keuruu keskuses elab umbes 8000 inimest, Haapamäe piirkonnas umbes 1000 ja Pihlajavesi piirkonnas umbes 500 inimest.

Tänapäeval tehaksegi suur osa koguduse sisulisest tööst mujal, selleks sobivamates ruumides kui kirik.

Lisaks kirikutele kuuluvad koguduse normaalse toimimise juurde veel kolm kogudusetöö keskust, viis surnuaeda, kaks kabelit, kaks laagrikeskust koos elu- ja saunaruumidega ning noorte bändiruumid.

Lastetöö jaoks on kogudusel olemas veel laste päevahoiu ruumid (sisuliselt meie lasteaiaid).

Koguduse tegevuse võiks tinglikult jagada kolmeks suureks töövaldkonnaks - osaduse, kasvu ja teenimise valdkonnaks. Nendest igal on olemas oma juhatus.

Osaduse valdkonna tööalad on koguduse jumalateenistused, muusika, töö täisealistega ja muud koguduse vaimulikud ettevõtmised. Abielupaaride nõustamisel on tähtis koht, et vältida ja lahendada kriisi. On eraldi meeste ja naiste ringid. Kasvu valdkonna tööd on laste-, teismeliste ja noortetöö. Keskkel kohal on laste päevahoid, pühapäevakool ja peretöö, teismeliste mõeldud tegevused, leer, noortetöö ja noorte täiskasvanute toetamine.

Teenimise valdkonna töösuunad on hoolekanne, misjon ja ühiskondlik tegevus. Hoolekanne (diakoonia) ei tähenda

ainult Keuruu inimeste aitamist, vaid see on osalt suunatud ka Soome kiriku keskuste kaudu välismaal elavatele abivajajatele.

Noortetööd ja hoolekannet tehakse kogu koguduse territooriumil. Koorid ja muu muusikaline tegevus on koondunud Keuruule ja Haapamäele, kontserte peetakse aga ka mujal.

Keuruul on lastekoor, noortekoor, kirikukoor ja kammerkoor Keuruun Serena. Haapamäel veel oma kirikukoor ja ülistuskoor Cantica.

Koguduses töötab põhikohaga umbes 30 inimest, kellest pooled on otseselt koguduse töös, pooled aga seotud koguduse kinnisvara ja kalmistute hooldamisega. On 4 vaimulikku, 3 kirikumuusikut, 3 laste-, 4 noorte- ja 3 diakooniatöö tegijat.

Väga suur osa koguduse töödest tehakse vabatahtlike koguduseliikmete poolt. Vabatahtlikele kõige suuremaks motivaatoriks on suhtlemine ja argipäeva toimetustest erinev tasakaalustav tegevus. Mõned näited vabatahtlikust tööst: koorid, kirikukohv, laagrites ja erilistel sündmustel kaasaaitamine, korjanduste korraldamine, töövaldkondade ja piirkondade juhtimine.

Kindlasti tööloik, mis vajab omaette tähelepanu, on misjonitöö. Keuruu kogudusel on mitmeid misjonäre, kelle tegevust toetatakse ja keda kantakse koguduse eestpalves.

Pastor Jari Honkakari ja diakoniss Leena Honkakari tegelevad keeltekooli ja kogudusetööga Haifas, Iisraelis. Tõlkijad Marika ja Kari Ranta tegelevad Piibli tõlkimisega purepetsha keelde (Mehhiko).

Eila Murphy uurib meedia ja raadio rolli Aasias ning seab kokku raadiomisjoni programme.

Marja ja Risto Liedepohja tegelevad kogudusetööga Odessas, Ukrainas.

Kogudus toetab majanduslikult ka Soome Luterliku Evanageeliühingu (SLEY) tööd Keenias, Kisumu invaliididekodude rajamisel.

Hageri kogudusega sõprusidemeid peab Keuruu kogudus samuti väga tähtsaks. Kui varasematel aastatel on olnud meie sõprusidemete oluliseks väljenduseks Hageri Hooldekodu rajamise toetamine, siis nüüd vaatame rohkem ühiste tegevuste peale kogudusetöö valdkonnas.

Tõeline kristlane ja suur muusik – Hugo Lepnurm 100

Mai Mänd

Eesti 20. sajandi teise poole märkimisväärsima organisti, kirikumuusiku, helilooja ja pedagoogi professor Hugo Lepnurme (1914-1999) sünnist möödub tänavu 100 aastat. Lepnurme on nimetatud ka „Eesti orelitule valvajak“, ta hoidis orelikultuuri elus kogu nõukogude aja, samuti oli ta

kirikumuusikuna tegev kuni oma surmani.

Neid inimesi, kes teda mäletavad, on palju. Silme ees on tema kuju, koolipoisilik olek, iseloomulikud žestid, rõõmsameelsus ja lihtsus. Erilise kärata, tasakaalukalt ja enesestmõistetavalt tegi ta oma tööd. Ausalt ja süvenenult, vaatamata ajalootuultele

H. Lepnurm
31.10.1914–15.02.1999
100

pööretele, mis temastki mööda ei läinud. Kogu oma elu pühendas ta orelile – pillile, mis nõukogude režiimile sugugi meeltemööda polnud. Hugo Lepnurm oli isiksus, kes ühendas üht Eesti Vabariiki teisega, olles sunnitud läbi elama kõik nende kahe vahele jäänud vaevad. Lõpetanud 1933. a. 19-aastasena Tallinna Konservatooriumi orelil ja kompositsiooni alal, jäi ta selle õppeasutusega seotuks oma viimaste elupäevadeni, olles aastast 1945 professor. Ta oli üks neist harvadest inimestest, kes ülima eetiliseusega, vaikse leebe olekuga jäi alati kindlaks nii oma töökspidamistele kui ka kunstile. Üks neid väheseid, kes kõige kaunimast küljest jääb iseloomustama 20. sajandit, meie kultuuri.

Lisaks pedagoogitööle Tallinna Konservatooriumis töötas Lepnurm kirikumuusikuna Tapa ja Rapla kogudustes. Mitu korda tagandati ta õppejõu ametist ja heideti välja heliloojate liidust, põhjuseks seotus kirikutööga. Lepnurm ei kartnud seda, teda kandis kindel lootus, et Jumal juhib tema elu, hoolimata aegadest, inimestest ja oludest. Üks iseloomustav seik: saabudes 1944. a. pärast sõda taas kodumaale, oli Hugo Lepnurme esimene käik kirikusse, kus ta põlvitas üksinduses Jumala altari ees ja alles seejärel otsis üles oma abikaasa ja tütre.

Tema paljudest helitöödest moodustab olulise osa vaimulik muusika, millest tähtsaimaks teoseks on kantaat „Lunastus Kristuses“. Ta on kirjutanud vihikutäie eelmänge EELK Kiriku Laulu- ja Palveraamatu koraalidele, need varem käsikirjalisena levitatud noodid on mõni aasta tagasi trükitist ilmunud ja kättesaadavad kõigile meie organistidele, veebruaris 2014 sai valmis ka CD. Lepnurm on oma andeid kasutanud lihtsate kirikukooride hüvanguks, tagasihoidlike eeldustega kirikumuusikute väljaõpetamisel koguduse tööks. Ta oli 1953. a. EELK Usuteaduse Instituudi juurde loodud kirikumuusika osakonna juhataja, andis orelil ja

koorijuhtimise tunde ning juhatas UI õppekoori, mis on olnud kasvulavaks väga paljudele praegu tegutsevatele kirikumuusikutele, ka mitmetele meie koguduse inimestele. Ta mitte ainult ei juhatanud koori ega õpetanud välja noori koorijuhte, vaid püüdis lauljatele edasi anda oma sügavat kristlikku vaimsust ja eetilisi töökspidamisi.

Lepnurm oli tegevorganist 70 aastat, andes kontserte kogu Nõukogude Liidus ja Euroopas. 1950. aastate lõpuni oli ta Eestis ainuke ja N. Liidus üks juhtivam kontsertorganist. See aga ei seganud teda sugugi uurimast ja kirjeldamast vähemalt sadakonda Eesti kirikute orelit, suuremaid ja väiksemaid, ronides nende sees veel kaheksakümnesena ringi ja aidates neil igapidi edasi elada. Tõhusaimaks väljundiks sai siin 33 heliplaadist koosnev sari „Eesti orelid“, millel jäädvustati Eesti huvitavamate ajalooliste orelite kõla (sealhulgas Hageri kiriku orel). Tegu oli lausa kultuuriloolise kangelasteoga, unikaalse ettevõtmisega kogu Euroopa ulatuses, nii päästeti hävimisest paljud meie maakirikute orelid, sest plaadistamiseks tuli need ka võimalust mööda korda teha.

Hugo Lepnurme juubeliaasta üritusi on juba toimunud ja edasiste kohta saame teavet kiriku teadetetahvliolt või veebist. Tema sügavasisulist vaimulikkude kooriteost, kantaati „Lunastus Kristuses“, on tänavu juba kaks korda kirikukooride poolt ette kantud – 29. aprillil Tallinna Kaarli kirikus ja 22. juunil Suure-Jaani vaimulikul laulupäeval. See kantaat on veendunud usutunnistuse väljendus ja oma ajas (1955. a.) erakordne teos. Alguskoraali palve „Oh Jumal, tule Sina nüüd abiks armuga“ andis heliloojale hingetuge rasketel aegadel, kui ta oli riigiteenistusest tagandatud ja sobimatuks tunnistatud. Sama kantaat tuleb veel kord esitamisele 19. oktoobril Rapla kirikus. Kellel vähegi võimalik, läheme kuulama ja osa saama.

Hageri kiriku orelisuvi 2014

Mai Mänd

Käes on soe suveaeg ja ilus võimalus tulla Hageri kirikusse kontserte kuulama. Orelisuve sari jätkub Hageris nüüd juba kolmandat aastat. Tänavu toimub kaks kontserti: reedel, 11. juulil orelikontsert ja laupäeval, 2. augustil orel koos mandoliini ja lauljaga. Mõlemad kontserdid algavad õhtul kell 19 ja on kuulajatele tasuta. Oleme tänulikud Eesti Kultuurkapitalile, Kohila Vallavalitsusele ja Hageri kogudusele kontserdisarja toetamise eest.

11. juuli kontserdil mängib Hollandi vanema põlve organist Bert Wisgerhof (sünd. 1947).

Ta on õppinud Utrechti Konservatooriumis ja Muusikakõrgkoolis Arnheimis koolimuusikat, orelit ja kirikumuusikat. Lisaks õppis orelit Cor Kee, Nico van den Hooveni ja Ewald Kooimani juures. Töötas koolimuusika dotsendina Christelijke Hogeschool Edes ja oli tegev

Hollandi protestantliku kiriku Teoloogia Seminaris kirikumuusika ajaloo, hümnoloogia ja liturgika õppejõuna. 2003. aastast on ta Hollandi orelisõprade ühingu asepresident. Töötab organistina Veenendaali Peetri kirikus ja annab kontserte nii oma kodumaal Hollandis kui välismaal.

2. augusti kontserdi teemaks on „Pühendus Mariale“

(kavas Cherubini, Donizetti, Schubert, Saint-Saens jt.). Kuuleme orelit nii soolopillina kui duetis mandoliini või sopranisolistiga. Esinevad eesti muusikud: orelil Kadri Ploompuu, mandoliinil Alina Sakalousskaya ja sopran Kaia Urb. Tallinna Piiskopliku Toomkiriku organist Kadri Ploompuu annab soolokontserte alates 1985.a. ja esineb koos erinevate solistide, ansamblite ja kooridega nii Eestis kui välismaal. Alina Sakalousskaya õppis domra ja mandoliini erialal Valgevene Riiklikus Konservatooriumis. Teinud koostööd maestro M. Rostropovichiga. Alates 2000.a. elab Eestis ja teeb koostööd meie muusikute ja kontserdiorganisatsioonidega. Kaia Urb on eesti hinnatumaid suurvormisoliste nii kodukui ka välismaal. Alates 1982.a. laulab Eesti Filharmoonia Kammerkooris koori solistina; ta on teinud koostööd paljude tuntud dirigentide ja muusikakollektiividega ning on ka särav kammerlaulja.

Rõõm on pakkuda meie ümbruskonna rahvale kuulamiseks ilusat ja hingeminevat Neitsi Maarjale pühendatud romantilise helikeelega muusikat võimekate solistide esituses.

Olete kõik väga oodatud!

Paul Saar 95

Agu Kaljuste

7. juunil oli kauaaegse Hageri koguduse õpetaja praost Paul Saare 95. sünniaastapäev. Hageris on olnud mitmed õpetajad ametis väga pikka aega ja sellega jätnud koguduse ajalukku isikupärase jälje. Nii ka Paul Saar, kes teenis meie kogudust 26 aastat, ajavahemikus 1967-1993.

Enne Hagerisse tulekut oli ta õpetajaks kolmes Läänemaa koguduses (Varblas, Karusel ja Hanilas) ning ka Kulli vennastekoguduse palvemajas. Läänemaale jäid temast maha remonditud kirikud. Hagerisse jõudes alustas ta ka siin kohe kiriku remondiga, lasi kinni ehitada kiriku külglöövid, lõunapoolsesse ruumi tuli surnute hoidmise kabel, põhjapoolsesse aga talvekirik, mida oli võimalik sooja kütta. Kiriku suur saal sai rõõmsamad kollakad värvitoonid, algas ka kiriku välisfassaadi lõputu krohviparandamine ja lupjamine, millest me ei ole tänaseni vabaks saanud. Hageri teenimise aja teisel poolel lisandusid talle ka hooldajaõpetaja kohustused Karjalas Petroskoi koguduses, kuhu ta, vaatamata sealsete võimude tohutule vastuseisule, suutis siiski ehitada väikese kiriku. Ehitusplokid vedas ta kohale Eestist, samuti ka altari ja kantsli ning isegi siseviimistluse värvi.

Kõikide nende remontide ja ehituste tõttu öeldi, et kuhu

Paul Saar läheb, seal saavad pühakojad korda. Paul Saar ei olnud ainult suur ehitusmees, vaid ka aktiivne vaimuliku töö tegija. Lisaks kirikuteenistustele tegutses ta ka kahes vennastekoguduse palvemajas (Hageris ja Tõdval). Tõdvale tõi ta oma autoga ka vanad inimesed kohale ning viis pärast koju. Tal oli alati kuhugi kiire. Ei olnud harvad need korrad, kui ta juba jumalateenistuse lõpus orelihelide saatel istus autosse, et rutata mõnda haiget vaatama või kodust armulauda jagama. Juhtus mõnes kauges külanurgas keegi surema, siis oli Paul kohal oma abikätt pakkumas. Mõnikord tõi ta oma sõiduauto katuse raamil isegi kirstu kohale.

Paul Saar ei rahmendanud üksinda, vaid ta koondas enda ümber meeskonna. Kui talle lisandus Petroskoi koguduse hooldamine, siis oli tema äraoleku ajaks vaja Hagerisse asendajaid. Peapiiskopi loal kasutas ta selleks ilmikjutlustajaid, kes siis kordamööda teenistusi pidasid.

Paul Saare algatusel loodi ka esimesed sõprusühendid Soome kogudustega Keuruus ja Nilsias, need sidemed kestavad tänaseni.

Õpetaja Paul Saar ei olnud aktiivne mitte ainult kirikusiselt, vaid ta oli ka hea suhtleja väljaspool kirikut võites lugu-

pidamise paljude inimeste juures. Veel pensionipõlveski käis ta mitmetel kogunemistel vestlemas.

Oma sõbraliku oleku ja käitumisega jõudis ta nii laste, noorte kui ka eakate inimeste südameteneni.

15. juunil tähistasime koguduse keskel tema mälestuspäeva. Päev algas kell 10.30 kirikus kuulutustunniga, kus kõnelesid Anna Humal (Paul Saare tütar), Arne Mänd (õp. Saare poolt palvemaja jutlustajaks seatud) ja Osmo Korkalainen (Nilsia sõpruskoguduse õpetaja aastal 1990, kui sõlmiti sõprus-suhted).

Enne jumalateenistust käisime ka kalmistul Paul Saare hauale lilli asetamas.

Jumalateenistusel pidas jutluse õp. Osmo Korkalainen. Piibli kirjakohti lugesid ja musitseerisid (ka kuulutustunnis) Anna Humala pereliikmed. Kaasa teenis Hageri koguduse pasunakoor.

Peale jumalateenistust oli koguduse majas kaetud söögilaud,

mildest koguduseliikmed, Paul Saare sugulased ja külalised rohkearvuliselt osa võtsid. Soovijatel oli võimalus jagada oma mälestusi. Meenutajate seas olid ka mitmed Pauli esimesed Hageri leerilapsed, kes on täna aktiivsed koguduse kaastöötajad. Soome külalised, Osmo ja Eine Korkalainen, rääkisid oma lugematutest kohtumistest Pauliga nii Soomes kui Eestis. Tütar Anna väljendas tänulikkust ema ja isa suhtes, kes mõlemad olid ustavad teiste eest palvetajad. Mälestuste esiletoojaid oli veel mitmeid ning väiksemates gruppides jagus juttu tükiks ajaks.

Ilus päev oli ja usun, et see jääb osalejatele pikaks ajaks meelde.

Miks me seda päeva tähistasime? Praegu on veel Hageri koguduses neid inimesi, kes õp. Paul Saart mäletavad ja nii saame mõelda tänus ühele meie seast, kes on hoidnud meie koguduse järjepidevust. Tema ustavusest on tänastel kaastöötajatel nii mõndagi õppida.

Suveõhtud oreliga 2014

EELK Hageri Lambertuse kirikus

11. juulil kell 19

Bert Wisgerhof (orel, Holland)

2. augustil kell 19

Kadri Ploompuu (orel)
Alina Sakalouskaya (mandoliin)
Kaia Urb (sopran)

Orelikontserte toetab Eesti Kultuurkapital,
Kohila vallavalitsus ja
EELK Hageri Lambertuse kogudus

Kirikupäev ja vaimulik laulupäev Tartus 2015

Sigrid Pöld

Tundub, et 2015. aasta suvi on veel kaugel. On ju alles algamas käesolev suvi ja ees ootamas üldlaulupidu, kuid siiski – ka vaimulik laulupidu on peagi saabumas ning koorid juba laulegi õppimas.

Järgmine suur kiriku pidupäev toimub 2.-4. juulini 2015 Tartus.

Nagu ikka on peamine üritus laulupidu, mis toimub laupäeval, 3. juulil kell 17.00 Tartu lauluväljakul. Sellele eelneb rongkäik.

Kindlasti tasub aga Tartusse tulla juba reedel, 2. juulil, sest lisaks laulupeole on võimalik käia erinevatel näitustel, seminaridel ning kindlasti kontsertidel, mis alates neljapäeva (1.07) õhtust Tartu erinevates kirikutes toimuvad. Neljapäeva õhtul kannab KOSK koor (koorijuhtide ja organistide segakoor) koos Saksamaa kooridega ette J. Brahmsi Reekviemi. Reedel saab kuulata kirikutes orelikontserte ja Raekoja platsil erinevaid muusikakollektiive. Õhtul on plaanitud nn „öölaulupidu“ Raekoja platsil, kus me kõik saame ka kaasa laulda. Päeval on võimalik huvilistel käia kuulamas kõiki Tartu kirikute

tornikelli, selleks on kokku pandud huvitav ajalooühinguline giidiga tuur. Maarja kirikus on plaanis näidata nonstopina kristliku sisuga filme. Lastele ja noortele korraldatakse mitmeid üritusi. Laupäeval oodatakse külla sõpruskogudusi, toimub temaatiline konverents. Kui 2010 oli teemaks sõpruskogudused Saksamaalt, siis seekord on keskendunud Soome sõpradele.

2015. a. Kirikupäeva ja laulupeo moto on „Maarjamaa – Isa maa.“ Nimes on vihje sellele, et juba umbes 800 aastat teatakse Eestit kui Maarjamaad ja samas on see maa ka meie isamaa ja meie Taevase Isa maa. Nimedega mängides tekivad mitmed seosed ja mõtted ning vastavalt sellele on ka laulupeo kavva laulud valitud.

Tulge kõik Tartusse! Kindlasti leiate öömaja mõne sõbra juures või ehk oleks nüüd hea võimalus mõne vana Tartu tuttavaga suhteid soojendada, kes ehk diivani ööbimiseks annab, ning kutsuda temagi kaasa Kirikupäevale ja laulupeole.

EELK KIRIKUPÄEV JA
VAIMULIK LAULUPIDU
3.-5. 07. 2015

Jõuluristsõnade vastused

Kammerkoor Lambertuse ristsõna koostas Regina Sullakatko.

Õige vastus on: **Taevalik puudutus**

Lambertuse CD plaadi saab **Kristiina Liiv**

Lasteristsõna koostas 10.a. Riine.

Õige vastus on: **Jeesuse sünnipäev**

Lastepiibli saavad **Kätlin Ots** ja **Siret Vaiklo**

Koguduse esimese poolaasta kroonika 2014

01.01 Uue aasta jumalateenistus. Leksioonid: Arne Mänd.
Koguduse (palvemaja) jõulupuu
05.01 Leksioonid: Tõnu Lend
06.01 Kohila baptisti palvemajas kolme koguduse ühine jumalateenistus
12.01 Leksioonid: Arne Mänd
19.01 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Ots. Kõnelesid: Joel Ots, Agu Kaljuste, Aivi Sepp, Valter Ots. Leksioonid: Kalev Säde
26.01 Leksioonid: Aivi Sepp
01.02 Kammerkoor Lambertus Raplas laulupeo proovis
02.02 Leksioonid: Juhan Pöld. Laulis segakoor
09.02 Leksioonid: Sigrid Pöld. Mängis pasunakoos. Koguduse nõukogu koosolek.
16.02 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Vahtramäe. Kõnelesid: Agu Kaljuste, Ruben Lend, Aivi Sepp, Arne Mänd, mängis pasunakoos. Leksioonid: Arne Mänd. Orelimuusika: Mai Mänd. Kammerkoor Lambertus laulmas Tallinna Rootsi-Mihkli kirikus Eesti Kirikute Nõukogu 25.aastapäeval.
23.02 Leksioonid: Sigrid Pöld. Laulis lastekoor. 18.00 Vabariigi aastapäeva aktus Kohila Gümnaasiumis, kammerkoor Lambertus osales.
24.02 Vabariigi aastapäeva pidulik jumalateenistus. Leksioonid: Aive Küünarpuu. Laulis koguduse ühendkoor (segakoor ja kammerkoor Lambertus), mängisid orel ja pasunakoos
01.03 Koguduse kaastöölise koolitus
02.03 Leksioonid: Aivi Sepp. Orelimuusika: Mai Mänd
08.03 Koguduse kaastöölise koolitus
09.03 Leksioonid: Silja Lepik. Laulis segakoor
15.03 Koguduse kaastöölise koolitus
16.03 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja. Perek. Pöld. Kõnelesid: Margus Pootsmaa, Taavo Raun, Agu Kaljuste, Juhan Pöld (algus- ja lõpupalve), viulit mängis Marta Pöld. Leksioonid: Sigrid Pöld. Orelimuusika: Mai Mänd
23.03 Leksioonid: Arne Mänd. Mängis pasunakoos
29.03 Kammerkoor Lambertus Viimsis laulupeo proovis
30.03 Leksioonid: Juhan Pöld. Laulis kammerkoor Lambertus
03.-12.04 koguduse reis Saksamaale, Herrnhuti
06.04 Jumalateenistuse pidas õp. Annika Laats. Leksioonid: Arne Mänd
13.04 Palmipuudepäha. Leksioonid: Juhan Pöld. Laulis segakoor
17.04 Suure Neljapäeva armulauatalitus. Leksioonid: Jüri Vallsalu
18.04 Suure Reede jumalateenistus. Leksioonid: Jüri Vallsalu. Mustade liturgiliste vaipade kasutuselevõtt, kohal ka tööde autor tekstiilikunstnik Ehalill Halliste
20.04 Kell 8 Ülestõusmispüha varahommikune jumalateenistus. Laulis kammerkoor Lambertus, mängis pasunakoos. Kl 12 perejumalateenistus. Leksioonid: Agu Kaljuste, Birte Lindström, Ago Veskimäe. Laulis lastekoor, mängis pasunakoos. Ristimine.
26.04 Kl 10 Leerikursuse algus. Kl 15 Paarisuhte koolitus
27.04 Leksioonid: Aivi Sepp
04.05 Hea Karjase pühapäev. Leksioonid: Regina Sullakatko.

Laulis segakoor
07.05 Suure-Jaani laulupäeva proov Tallinnas Kaarli kirikus (segakoor osales)
11.05 Emadepäev. Ristimispüha. Leksioonid: Sigrid Pöld. Laulis mudilaskoor. Pühapäevakooli lõpetamine. Kl 19 Orthodox Singersi kontsert.
16.05 Koguduse õhtu koos külalistega sõpruskogudusest Sääksmäelt
17.05 Kammerkoor Lambertus Raplas laulupeo proovis
18.05 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Lend. Kõnelesid Agu Kaljuste, Arne Mänd, Elari Lend (vahendas Tõnu Lendi mõtteid). Leksioonid: Sigrid Pöld. Laulis kammerkoor Lambertus. Külal. Sääksmäe koguduse 16-liikmeline grupp. Jutlustas Markku Antola
21.05 Suure-Jaani laulupäeva proov Tallinnas Kaarli kirikus (segakoor osales)
25.05 Leksioonid: Henno Nurmsalu. Orelimuusika: Mai Mänd
28.-30.05 Koguduse esindus (Jüri Vallsalu, Agu Kaljuste, Sigrid Pöld, Silja Lepik) külas Keuruu sõpruskogudusel
29.05 Taevaminemispüha. Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Arne Mänd
01.06 Leksioonid: Aivi Sepp. Laulis oikumeeniline noortesambel. Tallinna praostkonna laulupäev Nõmmel, segakoor osales
08.06 Esimene nelipüha. Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis segakoor. EELK tänukirja said Valve Abroi ja Hart Urvas. Kl 14 Saku Toomase koguduse leeripäeva jumalateenistus Hageri kirikus. Kl 17 EELK autasude üleandmise pidulik jumalateenistus Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus, kus EELK Teeneteristi III järgu ordeni sai Arne Mänd ning EELK aukirja said Ehalill Halliste ja Merle Liblik
15.06 Kolmainupüha. Õpetaja Paul Saare mälestuspäev. Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Kaljuste. Kõnelesid: Agu Kaljuste, Anna Humal, Arne Mänd, Osmo Korkalainen, tõlkis Jüri Vallsalu. Laulis perek. Humal. Leksioonid: Anna Humal ja Priit Humal. Jutlustas Osmo Korkalainen Soomest. Mängis pasunakoos. Musitseeris perek. Humal (laul ja orel)
20.-22.06 Koguduse laager „Aarete jahil“ Sakus EELK laagrikeskuses „Talu“
22.06 Suure-Jaani laulupäev, segakoor osales
23.06 Võidupüha. Tuuliki Jürjo Orelimissa nr. 2 eesti koraalidega. Orelil Mai Mänd.
29.06 Surnuaiapäha Hageri kalmistul. Laulab koguduse ühendkoor, mängib pasunakoos
05.-06.07 Üldlaulupidu Tallinnas. Kammerkoor Lambertus osaleb
06.07 Orelimuusika: Mai Mänd
11.07 Kl 19 Orelikontsert, organist Bert Wisgerhof (Holland)
13.07 Suvine leeripäev. Mängib pasunakoos
Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.
Infoks: Õpetaja Jüri Vallsalu on augustis puhkusel. Sel ajal teenib kogudust diakon Erkki Juhandi

EELK autasud

Esimesel nelipühäl, 8. juunil, tunnustas EELK taas ustavaid kiriku töötajaid.

Hageri kogudusest sai Teeneteristi III järgu ordeni Arne Mänd, EELK aukirja said Merle Liblik ja Ehalill Halliste. EELK tänukirja said Valve Abroi ja Hart Urvas.

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on **soovitav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST** NÄIDIS:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
100.-	12.-
200.-	24.-
500.-	60.-
800.-	96.-

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangatähtleandega koguduse pangavarale. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.
- * Koguduse pangavar: SEB, a/a 10802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Kevad-suvine leerikursus algab igal aastal 1. laupäeval peale Ülestõusmispuhi. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. See leerikursus on mõeldud ennekõike koolinoortele. Leeripäev on juulikuu alguses

Sügisleer algab igal aastal septembri 1. laupäeval ja kestab novembri alguseni. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas.

Jumalateenistused Hageris

pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus

pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Mikklipäevast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. Kogudusemajas.

Info Lia Kaljuste tel: 56914663

Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla Kiriku Läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Noorteklubi Esik,

www.esik.ee, tel: 56506651

Koguduse segakoor

info Anne Maasalu tel: 53051981

Aivi Otsnik tel: 5163346

Koguduse kammerkoor "Lambertus", info

Sigrid Pöld tel: 5214339

Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse lastekoor, info

Sigrid Pöld 5214339, Merle Liblik 5545727

Koguduse puhkpilliorkester, info

Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kella 10.30 – 11.45.

Suvel raamatukogu puhkab kuni oktoobrini.

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbriga valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus: Aivar Kaseste. Trükkikoda: **KATARIINA** **PRINT**

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a 10802003930006
www.eelk.ee/hageri, hageri@eelk.ee

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Raplamaa 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)